Latvijas Kara muzejs sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku
un UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju piedāvā:

5. ikgadējā starptautiskā zinātniskā konference

CĪŅA PAR CILVĒKU PRĀTIEM. INFORMĀCIJA, IZLŪKOŠANA UN PROPAGANDA 20. GADSIMTA MILITĀRAJOS KONFLIKTOS UN MŪSDIENĀS

2026. gada 14.-15. oktobrī
Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Ziedoņa zālē

KONFERENCES PROGRAMMA

Trešdiena, 14. oktobris

09:00 – 09:30	Reģistrācija
09:30 – 10:10	Konferences atklāšana **Kristīne Skrīvere**, Latvijas Kara muzeja direktore **Dagnija Baltiņa**, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore **Baiba Braže**, Latvijas Republikas ārlietu ministre, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas viceprezidente **Raivis Melnis**, Latvijas Republikas aizsardzības ministrs
10:10 – 11:00	**Tomass Vēgners Frīss** (Dienviddānijas Universitāte, Dānija) *Ņemsim šo mācību vērā. Dezinformācijas un izlūkošanas sarežģītā pasaule.*
11:00 – 12:30	Diskusija "Kultūras aizsargvaļņi sabiedrības noturībai". Diskusija veltīta 35. gadadienai kopš Latvijas pievienošanās Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijai (UNESCO) Vada: **Dace Melbārde**, Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre, bijusī UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre (1999-2004) Piedalās: **Stefānija Grisingere**, UNESCO Ukrainas pārstāvniecības kultūras projektu vadītāja **Ināra Bula**, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītāja **Liene Jakobsone**, Valmieras novada Kultūras pārvaldes vadītāja **Ieva Puzo**, Rīgas Stradiņa universitātes dekāne, Sociālo zinātņu pētniecības centra vadītāja
12:30 – 13:30	Pusdienu pārtraukums

13:30 – 15:00 1. sesija

Diplomātiskais dienests un tā funkcijas vākt un analizēt informāciju

Vada: **Daniela Rihtere**

Marika Selga (Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvija)
Publiskā diplomātija, lai veicinātu Latvijas de jure atzīšanu no ASV puses

Adrians Vicalaru (Vēstures fakultāte, Aleksandra Joana Kuza Universitāte, Rumānija)
Raugoties uz austrumiem: Rumānijas vēstniecība Varšavā un Polijas-boļševiku karš (1920–1921)

Bogdans Aleksandrs Skipors (A. D. Ksenopola vēstures institūts, Rumānijas akadēmija, Rumānija)
Diplomāti informācijas karā. Atsevišķi piemēri no Rumānijas starpkaru diplomātijas

Kristīne Beķere (Latvijas Kara muzejs, Latvija)
Latviešu diplomāti trimdā un ASV Aukstā kara stratēģijas: ACEN piemērs (1954-1958)

15:00 – 15:30 Kafijas pauze

15:30 – 17:00 2. sesija

Izlūkdienestu darbība

Vada: **Jānis Tomaševskis**

Aiga Bērziņa-Kite (Humanitāro zinātņu fakultātes Latvijas vēstures institūts, Latvijas Universitāte, Latvija)
Nenovērtētā varonība: Latvijas armijas brīva līguma izlūks Zelma Sirsone

Andrejs Gusačenko (Humanitāro zinātņu fakultātes Latvijas vēstures institūts, Latvijas Universitāte, Latvija)
Latvijas krievu pretboļševiku loma "Zinovjeva vēstules" afērā 1924. gadā

Kārlis Dambītis (Drošības pētījumu un inovāciju centrs, Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija, Latvija)
Vācija Latvijas militārās izlūkošanas skatījumā: Informācijas daļas analīze 20. gadsimta 30. gadu otrajā pusē

Ceturtdiena, 15. oktobris

09:00 – 09:30 Reģistrācija

09:30 – 11:00 **3. sesija**

Manipulācijas ar informāciju Baltijas valstīs neatkarības atjaunošanas laikā un šodien

Vada: **Kārlis Dambītis**

Vilma Losīte (Valstiskuma studiju centrs, Martīna Mažvīda Lietuvas Nacionālā bibliotēka, Lietuva)
Cīņa par starptautisko sabiedrisko viedokli: Lietuvas informācijas tīkli Norvēģijā, 1990–1991

Anastasija Čafizova (Valstiskuma studiju centrs, Martīna Mažvīda Lietuvas Nacionālā bibliotēka, Lietuva)
No aculiecinieku liecībām līdz sabiedrības izturībai: digitālais arhīvs „13. janvāris tautas atmiņā" kā līdzeklis cīņā pret manipulācijām ar vēsturi

Igors Kopitins (Igaunijas Militārā akadēmija, Igaunija)
Vēsture kā ierocis: Baltijas valstu attēlojums Vladimira Medinska skolas mācību grāmatās un Krievijas atmiņas politika

Rasa Čepaitiene (Lietuvas Vēstures institūts, Lietuva)
Vēsture kā dezinformācija: Putina versija par Lietuvas vēsturi (2025) un Lietuvas reakcija saistībā ar Krievijas karu pret Ukrainu

11:00 – 11:30 Kafijas pauze

11:30 – 13:00 **4. sesija**

Padomju propaganda

Vada: **Kristīne Beķere**

Kristiāna Beļska (Latvijas Kara muzejs, Latvija)
Nāve un tās nozīmes instrumentalizācija Padomju Latvijas (1919 – 1920) propagandā

Juris Ciganovs (Latvijas Kara muzejs, Latvija)
Neizveidotā "Latvijas PSR Aizsardzības ministrija" un latviešu vienības Padomju armijā pēc Otrā pasaules kara (1945.-1956.) - padomju okupācijas varas ideoloģiskais manevrs

Jana Dreimane (Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvija)
Teodora Līventāla manuskripts "Krišjānis Valdemārs latvju bibliotēku celtniecībā": spilgta informatīvā kara liecība Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumā

Daniela Rihtere (Latvijas Kara muzejs, Latvija)
Starpetniskā mīlestība kā Aukstā kara ierocis: jaukto laulību instrumentalizācija (kontr)propagandā padomju okupētajā Latvijā

13:00 – 14:00 Pusdienu pārtraukums

14:00 – 15:30	5. sesija Propaganda presē un plakātos Vada: **Marika Selga** **Dana Stuce** (Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde / Latvijas Mākslas akadēmija, Latvija) *Pirmā PSRS okupācijas perioda (1940–1941) propagandas plakāti Latvijā* **Monika Napora** (Vēstures institūts, Marijas Sklodovskas-Kirī universitāte, Polija) *No propagandas līdz komunikācijas režīmam: Polijas Vispārējās valdības poļu valodas preses jaunas interpretācijas* **Kaspars Līcītis** (Latvijas Republikas Aizsardzības ministrija, Latvija) *Nacionālo partizānu preses izdevumi Dienvidkurzemē pēc Otrā pasaules kara* **Ginta Ieva Bikše** (Humanitāro zinātņu fakultāte, Latvijas Universitāte, Latvija) *Laikrakstu "Brīvā Zeme", "Jaunākās Ziņas" un "Rīts" publikācijas par Spānijas pilsoņu karu (1936–1939)*
15:30 – 16:00	Kafijas pauze
16:00 – 17:30	Diskusija "Kam mēs ticēsim rīt? Atmiņas institūcijas sabiedrības noturībai" Vada: **Kristīne Skrīvere**, Latvijas Kara muzeja direktore Piedalās: **Dace Resele**, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre **Dagnija Baltiņa**, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore **Zane Grīnvalde**, Latvijas Muzeju biedrības valdes priekšsēdētāja **Gatis Karlsons**, Latvijas Nacionālā arhīva direktora vietnieks

Konferences darba valodas: latviešu un angļu. Konferencē tiks nodrošināta sinhronā tulkošana.

Visu konferences norises laiku apmeklētāji aicināti aplūkot **politisko plakātu izstādi "Varas valoda – aģitācija, propaganda, māksla"** LNB -1. stāva ātrijā. Plakāts vienmēr bijis ne tikai informācijas, bet arī ideju nesējs ar mērķi pārliecināt, mobilizēt vai ietekmēt sabiedrisko domu. Eksponētie plakāti veidoti dažādos vēstures posmos un to vēstījumos mākslinieki un dizaineri gan slavinājuši un kritizējuši režīmus, gan ironizējuši par politiskajām norisēm.

LATVIJAS REPUBLIKAS AIZSARDZĪBAS MINISTRIJA
MINISTRY OF DEFENCE REPUBLIC OF LATVIA
LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA
unesco Latvijas Nacionālā komisija
35 GADI LATVIJĀ